

Sygn. akt XXVIII C 5852/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2024 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie, XXVIII Wydział Cywilny, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Dawid – Birska

Protokolant: sekretarz sądowy Joanna Ostafin

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2024 roku w Warszawie

sprawy z powództwa **W. B. i M. B.**

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę i o ustalenie z roszczeniami ewentualnymi

I. ustala, że umowa o kredyt hipoteczny NR (...), sporządzona w dniu 10 kwietnia 2007 roku, jest nieważna;

II. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów W. B. i (...) do ich majątku wspólnego kwoty:

a) 309 368,84 zł (trzysta dziewięć tysięcy trzysta sześćdziesiąt osiem złotych i osiemdziesiąt cztery grosze) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 01 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty,

b) 44 885,96 zł (czterdzieści cztery tysiące osiemset osiemdziesiąt pięć złotych i dziewięćdziesiąt sześć groszy) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia 04 stycznia 2022 roku do dnia zapłaty;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od strony pozwanej (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powodów W. B. i (...) do ich majątku wspólnego kwotę 11 834 zł (jedenaście tysięcy osiemset trzydzieści cztery złote) tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 10 800 zł (dziesięć tysięcy osiemset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt XXVIII C 5852/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 kwietnia 2024 roku

W pozwie, wniesionym w dniu 14 maja 2021 roku przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej też jako: (...) S.A.” lub „Bank”), W. B. i M. B. domagali się:

1. zasądzenia łącznie na ich rzecz od strony pozwanej, tytułem zwrotu środków wpłaconych przez nich od 10 kwietnia 2007 roku do 12 maja 2021 roku na poczet wykonywania nieważnej umowy kredytu, kwoty 354 259,40 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie, liczonymi od kwoty 309 368,86 zł od dnia 01 kwietnia 2021 roku do dnia zapłaty oraz od kwoty 44 890,54 zł od dnia następującego po dniu doręczenia stronie pozwanej odpisu pozwu do dnia zapłaty,

2. ustalenia na podstawie art. 189 k.c., że umowa o kredyt hipoteczny nr (...), zawarta w dniu 10 kwietnia 2007 roku, jest nieważna.

W przypadku nieuwzględnienia powyższych żądań, powodowie zgłosili żądania ewentualne.

Powodowie wnieśli również o zasądzenie od strony pozwanej łącznie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powodowie wyjaśnili, iż podstawę faktyczną ich żądań stanowi, zawarta pomiędzy stronami postępowania w dniu 10 kwietnia 2007 roku, umowa o kredyt hipoteczny, indeksowany kursem CHF. Podali, że kredyt miał zostać przeznaczony na zakup lokalu mieszkalnego. Wyjaśnili, że kwota z żądania głównego pozwu stanowi sumę świadczeń, pobranych od nich przez Bank w okresie od 10 kwietnia 2007 roku do 12 maja 2021 roku. Następnie zarzucili, że sporna umowy kredytu jest sprzeczna z art. 69 ustawy Prawo bankowe, z art. 353¹ k.c. oraz z zasadami współżycia społecznego. Kolejno zarzucili, że postanowienia umowy, dotyczące klauzul indeksacyjnych, stanowią postanowienia abuzywne, a po ich wyeliminowaniu z umowy tej umowy nie można dalej wykonywać. Na zakończenie dodali, że posiadają interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności przedmiotowej umowy kredytu (k. 3 – 68, k. 146 – 211 – pozew).

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) S.A. z siedzibą w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie solidarnie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wniosła o przeprowadzenie rozprawy przy drzwiach zamkniętych.

Uzasadniając swoje stanowisko procesowe, strona pozwana wskazała, że kwestionuje powództwo zarówno co do zasady jak i co do wysokości. Podniosła, iż żądanie powodów należy uznać za pozbawione podstaw i jako takie roszczenie to prima facie nosi znamiona nadużycia prawa podmiotowego, ergo jako sprzeczne z normą, wyrażoną w art. 5 k.c., nie zasługuje na ochronę prawną. Kolejno strona pozwana podkreśliła, że powodowie, zawierając sporną umowę, podjęli w pełni autonomiczną i świadomą decyzję oraz że zostali oni rzetelnie poinformowani o granicach ryzyka walutowego. Następnie podniosła, iż kwestionowane przez powodów postanowienia, odnoszące się do klauzul indeksacyjnych, nie stanowią postanowień niedozwolonych a nawet jeżeli tak uznać, to na skutek ich usunięcia z umowy nie dochodzi do jej upadku, gdyż w miejsce tych postanowień istnieje możliwość zastosowania przepisu dyspozytywnego i zastosowania do przeliczeń kursowych kursów średnich Narodowego Banku Polskiego. Na zakończenie strona pozwana podniosła zarzut przedawnienia roszczeń powodów oraz zarzuciła, iż nie posiadają oni interesu prawnego w żądaniu ustalenia (k. 232 – 270v – odpowiedź na pozew).

Pismem z dnia 03 lipca 2023 roku powodowie wnieśli o udzielenie zabezpieczenia żądania pozwu (k. 473 – 474v – wniosek o zabezpieczenie z dnia 03 lipca 2023 roku). **Postanowieniem z dnia 29 lipca 2023 roku** Sąd uwzględnił wniosek powodów w części, dotyczącej żądania zabezpieczenia roszczenia głównego o ustalenie nieważności umowy kredytu (k. 506 – postanowienie Sądu z dnia 29 lipca 2023 roku).

Na rozprawie w dniu 26 kwietnia 2024 roku – bezpośrednio poprzedzającej ogłoszenie wyroku – pełnomocnik powodów sprostował, zawarte w pozwie i pełnomocnictwie omyłki pisarskie, dotyczące oznaczenia strony pozwanej. Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o przeprowadzenie rozprawy przy drzwiach zamkniętych, uznając, że nie zostały spełnione przesłanki do jego uwzględnienia. Ostatecznie pełnomocnicy stron, w ich imieniu, podtrzymali dotychczasowe stanowiska i argumentację w sprawie (k. 459 – 459v – protokół z rozprawy z dnia 26 kwietnia 2024 roku).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małżonkowie W. B. i M. B. planowali kupić lokal, aby w nim zamieszkać. Nie posiadali wystarczających własnych środków pieniężnych na realizację tego celu, dlatego zamierzali zaciągnąć kredyt. Aby uzyskać informacje o ofertach kredytowych banków, skorzystali z usług doradcy z (...). Ostatecznie wybrali oni ofertę kredytu powiązanego z walutą frank szwajcarski (CHF) w (...) S.A. Doradca nie informował ich, kto i w jaki sposób będzie ustalał kursy waluty CHF stosowane do przeliczeń walutowych na podstawie tej umowy. Poinformował ich, że kurs waluty CHF jest stabilny. Nie informował ich o ryzykach związanych z tą umową.

(**dowód:** k. 459v – 460 – przesłuchanie powoda W. B. w charakterze strony; k. 460 – przesłuchanie powódki (...)w charakterze strony)

W dniu 09 marca 2007 roku W. B. i M. B. podpisali, wypełniony na druku Banku, wniosek kredytowy, w którym zwrócił się do (...) S.A. o udzielenie im kredytu w kwocie 361 000,00 PLN, która miała zostać przeznaczona na zakup lokalu mieszkalnego na rynku wtórnym oraz na spłatę innych zobowiązań mieszkaniowych. Spośród czterech opcji: PLN, EURO, USD i CHF we wniosku zaznaczono, że walutą kredytu ma być „CHF”. Wpisano, że okres kredytowania ma wynosić 360 miesięcy, kredyt ma być wypłacony jednorazowo, a raty mają być równe.

W rubrykach, dotyczących informacji o wnioskodawcy, wskazano, że M. B. ma wykształcenie średnie/policealne i jest gospodynią domową, natomiast W. B. ma wykształcenie średnie/policealne i wykonuje zawód dyrektor handlowego. We wniosku zaznaczono, że M. B. nie prowadzi działalności gospodarczej.

(**dowód:** k. 294 – 295 – kserokopia wniosku kredytowego)

W dniu 09 marca 2007 roku W. B. i M. B. poświadczili własnoręcznymi podpisami, że zapoznali się z informacjami, zawartymi na sporządzonym przez Bank druku, zatytułowanym „Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej”.

W treści powyższego druku wskazano m.in. że wybierając zadłużenie w walucie obcej, Kredytobiorcy korzystają aktualnie z oprocentowania niższego w porównaniu z kredytem złotowym i spłacają miesięcznie niższą ratę kredytu. Podkreślono, że zaciągając zobowiązanie w walucie obcej, Kredytobiorcy narażeni są na ryzyko zmiany kursów walutowych a występowanie ryzyka kursowego sprawia, że zarówno rata spłaty, jak i wysokość zadłużenia tytułem zaciągniętego kredytu przeliczona na PLN na dany dzień podlega ciągłym wahaniom, w zależności od aktualnego kursu waluty. Podano, że ryzyko kursowe jest znacznie mniejsze, jeżeli o kredyt walutowy ubiega się Kredytobiorca, osiągający dochody w tej samej walucie obcej. Wskazano, że warto rozważyć zaciągnięcie długoterminowego kredytu w PLN jako korzystną alternatywę w stosunku do kredytów walutowych, które mimo atrakcyjnych aktualnie warunków cenowych w długim okresie mogą okazać się droższe na skutek wzrostu kursów walutowych. Kolejno wskazano, że zarówno w przypadku kredytów złotych jak i walutowych, oprocentowanych w oparciu o zmienną stopę procentową, Kredytobiorca ponosi ryzyko zmian stóp procentowych. Podano, że zmienność kursów walutowych oraz wahania stóp procentowych powodują, że rzeczywiste koszty obsługi długu mogą okazać się znacznie wyższe od wcześniej założonych.

W tabelce, zawartej na tym druku, wskazano 4 przykłady wpływu zmiany stopy procentowej oraz kursu waluty na wysokość raty kredytu. Podano, iż przy aktualnym poziomie kursu CHF i aktualnym poziomie stopy procentowej szacowana wysokość raty wynosiłaby 577,24 PLN. Kolejno podano, że: 1. przy założeniu, że stopa procentowa kredytu/pożyczki w CHF jest równa stopie procentowej kredytu/pożyczki w PLN, a kapitał jest większy o 20,00% - szacowana wysokość raty wynosiłaby 859,17 PLN, 2. przy założeniu, że kurs CHF wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalnym i minimalnym kursem CHF z okresu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 10,88 % - wynosiłaby ona 640,05 PLN, 3. przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o 400 pb – wynosiłaby ona 806,95 PLN, 4. przy założeniu, że stopa procentowa wzrośnie o wartość stanowiącą różnicę między maksymalną i minimalną wartością stopy referencyjnej z okresu ostatnich 12 miesięcy, tj. o 0,788 p.p. – wynosiłaby ona 619,15 PLN.

W treści powyższego druku wskazano, że załącznikiem do niego była historia zmian kursu CHF do złotego.

(**dowód:** k. 341 – 341v – kserokopia podpisanego przez powodów druku „ Informacja dla Wnioskodawców ubiegających się o produkty hipoteczne indeksowane kursem waluty obcej, oparte na zmiennej stopie procentowej”)

W dniu 27 marca 2007 roku Bank dokonał wstępnej oceny zdolności kredytowej Wnioskodawców, wpisując w parametrach wejściowych symulacji kwotę wnioskowanego kredytu 361 000,00 zł oraz walutę kredytu CHF. W analizie tej podano m.in. że oprocentowanie dla kredytu w CHF wynosiłoby 3,77% a dla kredytu w PLN – 5,48%.

(**dowód:** k. 292 – wydruk parametrów wejściowych symulacji)

W dniu 27 marca 2007 roku Bank wydał pozytywną decyzję kredytową w przedmiocie powyższego wniosku, określając w niej warunki umowy kredytu.

(**dowód:** k. 333 – 335 – kserokopia druku „Podejmowanie decyzji (...)”)

W dniu 12 kwietnia 2007 roku W. B. i M. B. (dalej też jako „Kredytobiorca” lub „Kredytobiorcy”) oraz (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej też jako „Bank”) zawarli, sporządzoną w dniu 10 kwietnia 2007 roku, umowę o kredyt hipoteczny nr (...) (dalej też jako „Umowa”).

Zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 Umowy kwota kredytu wynosić miała 361 000,00 PLN a kredyt indeksowany miał być do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Po uruchomieniu kredytu lub pierwszej transzy kredytu wypłacanego w transzach Bank miał wysłać do Kredytobiorcy pismo informujące o wysokości pierwszej raty kredytu, kwocie kredytu w CHF oraz jego równowartości w PLN zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w (...) w dniu uruchomienia kredytu/transzy, przy czym zmiany kursów walut w trakcie okresu kredytowania miały mieć wpływ na wysokość kwoty zaciągniętego kredytu oraz raty kapitałowo odsetkowej.

W § 2 ust. 3 Umowy wskazano, że celem kredytu był zakup gotowego mieszkania na rynku wtórnym (315 000 zł) i spłata kredytu konsumpcyjnego (46 000 zł).

Wypłata kredytu miała nastąpić jednorazowo: bezpośrednio na spłatę zobowiązania stanowiącego cel kredytu oraz na rachunek bankowy zbywcy kredytowanej nieruchomości (§ 3 ust. 1 i 2 Umowy).

§ 6 ust. 1 Umowy stanowił, że kredyt oprocentowany był według zmiennej stopy procentowej, natomiast § 6 ust. 3 Umowy – że oprocentowanie kredytu wynosiło 3,6650 % w stosunku rocznym, co stanowiło sumę stopy referencyjnej LIBOR 3M (CHF) obowiązującej w dniu sporządzenia Umowy oraz marży w wysokości 1,3700 p.p., stałej w całym okresie kredytowania.

W § 7 ust. 1 Umowy wskazano, że Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut Obcych (...) SA.

W § 9 ust. 1 i 2 Umowy ustanowiono zabezpieczenia spłaty kredytu w postaci: hipoteki kaucyjnej do kwoty 613 700,00 PLN na rzecz Banku, ustanowionej na kredytowanej nieruchomości; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej od ognia i innych zdarzeń losowych kredytowanej nieruchomości, o której mowa w § 2, na której miała zostać ustanowiona hipoteka, zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy; cesji na Bank praw z polisy ubezpieczeniowej na życie Kredytobiorcy W. B., zgodnie z warunkami określonymi w § 3 i § 5 Umowy.

Zabezpieczenie kredytu do czasu otrzymania przez Bank odpisu z księgi wieczystej nieruchomości, o której mowa w § 2 ust. 5, z prawomocnym wpisem pierwszej hipoteki/hipotek, o których mowa w ust. 1, na rzecz Banku, stanowić miało ubezpieczenie kredytów zabezpieczanych hipotecznie na podstawie umowy, zawartej przez Bank z Towarzystwem (...) S.A. (§ 9 ust. 2 Umowy).

Dodatkowe zabezpieczenie kredytu – do czasu, gdy saldo zadłużenia z tytułu udzielonego kredytu stanie się równe lub niższe niż 347 000,00 PLN – stanowić miało ubezpieczenie kredytów hipotecznych z niskim udziałem własnym Kredytobiorcy na podstawie umowy, zawartej przez (...) S.A. z (...) S.A. (§ 9 ust. 7 Umowy).

Stosownie do § 11 ust. 2 pkt 1 i ust. 5 Umowy integralną jej część stanowić miał Regulamin, który miał zastosowanie w zakresie nieuregulowanym Umową.

(**dowód:** k. 72 – 74, k. 286 - 287 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia i kserokopia umowy o kredyt hipoteczny nr (...))

W § 2 pkt 8 lit. f) Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej (...) S.A. (dalej jako „Regulamin”) wskazano, że użyte w nim określenie stopa referencyjna stawka LIBOR (3M) (London Interbank Offered Rate) oznacza stopę procentową podawaną przez (...), ustalaną o godzinie 11:00 GMT w L., na podstawie średniej arytmetycznej kwotowań 3 – miesięcznych, po której banki gotowe są sprzedawać swoje nadwyżki finansowe na londyńskim rynku międzybankowym, w przypadku kredytu w CHF.

W § 2 pkt 19 Regulaminu podano, że użyte w nim określenie kredyt w walucie obcej oznacza kredyt udzielony w PLN, indeksowany kursem waluty obcej według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku.

§ 3 ust. 1 i 2 Regulaminu stanowiły, że kredyt udzielany był w PLN oraz że kredyt mógł być indeksowany kursem waluty obcej na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych.

Zgodnie z § 5 ust. 16 pkt 2 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej, kredyt jest kredytem indeksowanym do walut wymiennalnych i jest udzielany w złotych polskich, w umowie kredytowej kwota kredytu miała być określona w PLN.

Stosownie do § 8 ust. 3 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej kwota raty miała być obliczana według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.

Zgodnie z § 8 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu w walucie obcej Kredytobiorca mógł zastrzec w umowie kredytu, iż Bank będzie pobierał ratę spłaty z rachunku w walucie, do jakiej kredyt był indeksowany, o ile ten rachunek był dostępny w aktualnej ofercie Banku.

§ 9 ust. 4 Regulaminu stanowił zaś, że w przypadku kredytu w walucie obcej, Bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności kredytu, dokonać miał przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów Walut Obcych. Od wymagalnego kapitału, wyrażonego w PLN, Bank naliczać miał dalsze odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych.

Zgodnie z § 14 ust. 3 Regulaminu suma ubezpieczenia na życie Kredytobiorcy nie mogła być niższa od kwoty kredytu określonej w umowie kredytu.

(**dowód:** k. 76 – 85 – wydruk Regulaminu kredytowania osób fizycznych w ramach usług bankowości hipotecznej w (...) S.A.)

W wykonaniu powyższej Umowy Bank wypłacił kwotę 360 999,99 zł, którą jednocześnie przeliczył na kwotę zadłużenia Kredytobiorców w wysokości 163 023,84 CHF, stosując przy tym kurs kupna waluty CHF z tabeli kursowej Banku z dnia wypłaty, wynoszący 1 CHF = 2,2144 PLN.

(**dowód:** k. 87 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia zaświadczenia Banku z dnia 14 września 2020 roku)

W okresie od zawarcia Umowy do 12 maja 2021 roku Bank pobrał od Kredytobiorców łączne kwotę 354 254,80 zł, w tym:

- kwotę 328 802,76 zł tytułem spłaty rat kapitałowo – odsetkowych,
- kwotę 3 610 zł tytułem prowizji za udzielenie kredytu,

- kwotę 275 zł tytułem składek na ubezpieczenie niskiego wkładu własnego,
- kwotę 510 zł tytułem ubezpieczenia pomostowego,
- kwotę 5 511 zł tytułem składek na ubezpieczenie nieruchomości,
- kwotę 15 546,04 zł tytułem składek na ubezpieczenie na życie.

(**dowód:** poświadczony za zgodność z oryginałami kserokopie: k. 72 – 74 – umowy o kredyt hipoteczny nr (...), k. 88 – 95 – zaświadczenia Banku z dnia 09 września 2020 roku)

Pismem z dnia 16 marca 2021 roku pełnomocnik Kredytobiorców, w ich imieniu, wezwał Bank do zapłaty kwoty 309 368,85 zł, stanowiącej sumę świadczeń pobranych od nich przez Bank na podstawie w/w Umowy do dnia 12 sierpnia 2020 roku. W piśmie tym powołał się na nieważność Umowy kredytu.

(**dowód:** k. 96v – 97 – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia reklamacji z dnia 16 marca 2021 roku)

W odpowiedzi na powyższe pismo Bank pismem z dnia 17 maja 2021 roku poinformował, iż nie znajduje podstaw do uwzględnienia zarzutów Kredytobiorców.

(**dowód:** k. 98v – poświadczona za zgodność z oryginałem kserokopia pisma Banku z dnia 31 marca 2021 roku)

Środki pieniężne, pochodzące z powyższej Umowy kredytu, zostały przeznaczone na cele w niej określone, przede wszystkim na zakup lokalu, który służy zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych Kredytobiorców.

W dacie zawarcia Umowy W. B. prowadził działalność gospodarczą w branży pośrednictwa sprzedaży. Zarejestrował tę działalność w kredytowanym lokalu. Faktycznie nie wykonywał jej w tym lokalu, lecz w siedzibie zleceniodawców. Nie dokonywał odliczeń kosztów kredytu od kosztów działalności gospodarczej.

M. B. w dacie zawarcia Umowy nie prowadziła działalności gospodarczej. Po 2010 roku do około 2017 – 2018 roku prowadziła ona działalność gospodarczą. Zarejestrowała tę działalność w kredytowanym lokalu. Faktycznie nie wykonywała jej w tym lokalu, lecz w siedzibie zleceniodawców. Nie dokonywała odliczeń kosztów kredytu od kosztów działalności gospodarczej.

Kredytobiorcy nie zawierali umów majątkowych małżeńskich, kredyt spłacali ze środków z majątku wspólnego. W dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie istniał między nimi ustrój wspólności majątkowej małżeńskiej.

O tym, że w w/w Umowie mogą znajdować się postanowienia niedozwolone Kredytobiorcy uświadomili sobie około 2020 – 2021 roku.

(**dowód:** k. 459v – 460 – przesłuchanie powódki (...) w charakterze strony; k. 459v – przesłuchanie powoda W. B. w charakterze strony)

Do chwili zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie Bank nie zapłacił Kredytobiorcom żądanych kwoty.

(**fakt bezsporny**)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie wskazanych w jego opisie dowodów z dokumentów, kserokopii dokumentów oraz z zeznań powodów.

Dowody z dokumentów Sąd ocenił jako wiarygodne. Strony postępowania nie kwestionowały, że oświadczenia w nich zawarte zostały złożone przez osoby, które podpisały te dokumenty. Nie kwestionowały także prawdziwości i autentyczności dokumentów złożonych w zwykłych kserokopiach. Sąd nie znalazł także podstaw, aby z urzędu

powiązać wątpliwości odnośnie ich wiarygodności i mocy dowodowej w zakresie, w jakim stanowiły podstawę ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Odnośnie dowodu z przesłuchania powodów wskazać należy, iż w swoich zeznaniach zrelacjonowali oni przebieg zdarzeń związanych z zawarciem Umowy kredytu, akcentując przede wszystkim, że oferta kredytu indeksowanego do CHF została im przedstawiona jako korzystna dla nich oraz że nie wyjaśniano im mechanizmów przeliczeń walutowych, które miały być stosowane na podstawie tej Umowy ani ryzyka z nią związanego.

Oceniając zeznania powodów, Sąd miał na uwadze, że są oni bezpośrednio zainteresowani korzystnym dla siebie rozstrzygnięciem niniejszej sprawy. Jednakże – mając na uwadze treść ich zeznań oraz okoliczność, że znalazły one potwierdzenie w dowodach z dokumentów – Sąd ocenił je jako wiarygodne, logiczne i rzeczowe.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły także same twierdzenia stron o okolicznościach faktycznych sprawy. W zakresie, w jakim druga strona je przyznała lub im nie zaprzeczyła, uznać należało je za bezsporne (art. 229 – 230 k.p.c.).

Sąd nie oparł w ogóle ustaleń faktycznych na podstawie dowodów z zeznań na piśmie świadków M. Ź. (k. 521 – 525v) i B. D. (k. 530 – 536) – którzy podpisywali sporną Umowę w imieniu Banku – gdyż nie wniosły one nic istotnego do tych ustaleń. Świadcowie zeznali, iż nie pamiętają okoliczności zawarcia tej konkretnej umowy kredytu z powodami. Opisać oni jedynie ogólnie stosowaną przez niego procedurę w zakresie udzielania informacji osobom ubiegającym się o kredyty hipoteczne, ustalenia te zaś nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął dowody: z dokumentów, wymienionych w pkt IV ppkt 8 i 10 pozwu (k. 8); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej w pkt VII pozwu (k. 9 – 10); z dokumentów, wymienionych w pkt 3 lit. j), k), m) – r) odpowiedzi na pozew (k. 233 – 233v); z zeznań świadka K. G., zgłoszonych w pkt 4 list. a) odpowiedzi na pozew (k. 234); z opinii biegłego sądowego, zgłoszonej w pkt 6 odpowiedzi na pozew (k. 234v); z dokumentu, wymienionego w pkt 3 lit. a) pisma powodów z 16 marca 2023 roku (k. 423v).

Sąd uznał, że wyżej wymienione dowody nie mają istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy. Irrelevantne w niniejszej sprawie okazały się bowiem m.in. ustalenia, dotyczące ogólnych procedur Banku w zakresie udzielania kredytów hipotecznych klientom Banku w okresie zawierania spornej Umowy oraz przeszkolenia pracowników Banku w zakresie tych procedur a także ustalenia, dotyczące sposobu ewidencjonowania przez Bank kredytów indeksowanych do CHF i sposobu finansowania tych kredytów przez Bank. Ponadto w niniejszej sprawie nie miał istotnego znaczenia fakt, w jaki sposób Bank ustalał kursy waluty w Tabeli Kursów, skoro poza sporem było, iż zasady te nie zostały zawarte w przedmiotowej Umowie ani w Regulaminie, a więc nie były wiążące dla stron Umowy. W niniejszej sprawie istotna była treść łączącej strony Umowy, a nie mechanizmy finansowe, dotyczące udzielonego kredytu, stosowane przez pozwany Bank oraz istotne było ustalenie, jakich informacji udzielono powodom przed zawarciem spornej Umowy a nie istniejących w tym zakresie procedur Banku.

Co do dowodu z zeznań świadka K. G., to Sąd miał także na uwadze, iż nie brała ona udziału w zawieraniu przedmiotowej Umowy z powodami, a więc jej zeznania dotyczyć by mogły jedynie ogólnie przyjętej przez Bank procedury zawierania umów kredytu hipotecznego, zaś ustalenia te nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

Odnośnie dowodów z opinii biegłych sądowych, zgłoszonych przez obie strony postępowania oraz z prywatnych wycień powodów, dotyczących tzw. „odfrankowania” umowy kredytu i prywatnych wycień strony pozwanej, dotyczących kosztów kredytu, to fakty, które miały być wykazane tymi dowodami, nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie wobec oceny prawnej przedmiotowej Umowy, dokonanej w dalszej części uzasadnienia.

Natomiast co do zgłoszonych przez strony postępowania dowodów z dokumentów w postaci opinii prawnej i innych publikacji, to wskazać należy, iż mogły one stanowić jedynie dowody na wykazanie faktów, że dokumenty te zostały

sporządzone przez ich autorów oraz mogły one stanowić wyłącznie wzmocnienie argumentacji prawnej strony, która się na nie powołała. Nie mogły one jednak stanowić podstawy ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie, nie miały bowiem one istotnego znaczenia dla jej rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Żądania główne powodów o ustalenie nieważności Umowy kredytu oraz o zapłatę zasługiwały na uwzględnienie w przeważającej części, zostały one oddalone w niewielkim zakresie, dotyczącym części roszczenia o zapłatę. Wobec tego, Sąd w ogóle nie orzekł w przedmiocie roszczeń ewentualnych, zgłoszonych przez powodów na wypadek uznania spornej Umowy za zgodną z prawem.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż stanowisko powodów okazało się uzasadnione w części, opierającej się na zarzucie nieważności Umowy kredytu na skutek usunięcia z niej klauzul indeksacyjnych. Do wniosku o nieważności Umowy prowadzi analiza jej postanowień dotyczących klauzul indeksacyjnych pod kątem abuzywności.

Kolejno wskazać należy, iż w uzasadnieniu wyroku nie ma potrzeby i nie ma obowiązku wyrażania szczegółowego stanowiska do wszystkich poglądów prezentowanych przez strony, o ile nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 1998 roku w sprawie II UKN 282/98, Legalis 44600, oraz wyrok ETPCZ z 21 lipca 2015 roku w sprawie D. przeciwko Turcji 41721/04, Legalis 1378918). Dopuszczalne – a w świetle brzmienia art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. wręcz konieczne – jest rozprawienie się z poszczególnymi zarzutami niejako en bloc, poprzez zaprezentowanie odmiennego zapatrywania w kwestii faktów lub prawa nie pozostawiające przestrzeni dla racjonalnej obrony pozostałych zarzutów, które – przy uwzględnieniu koncepcji sądu – stają się wówczas bezprzedmiotowe (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2017 roku w sprawie VI ACa 1651/15, Legalis 1733044). Większość zagadnień prawnych składających się na decyzje procesowe znalazło już rozstrzygnięcie – przynajmniej na poziomie Sądu Apelacyjnego – i nie wymaga nadmiernie szerokiego omówienia. Wobec tego, Sąd – stosownie do wymogów art. 327⁽¹⁾ § 2 k.p.c. – sporządził niniejsze uzasadnienie w sposób możliwie zwięzły.

Przechodząc do prawnej analizy przedmiotowej Umowy, wskazać należy, iż mają do niej zastosowanie przepisy ustawy Prawo bankowe. Zgodnie zaś z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe (Dz.U z 2002 roku, Nr 72, poz. 665, t.j. z późn. zm.) (dalej też jako „UPrB”) – w brzmieniu obowiązującym w dniu zawarcia spornej Umowy – przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Stosownie do art. 69 ust. 2 cytowanej ustawy umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: strony umowy, kwotę i walutę kredytu, cel, na który kredyt został udzielony, zasady i termin spłaty kredytu, wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Z powyższego wynika zatem, że umowa kredytu jest umową nazwaną, dwustronnie zobowiązującą. Na jej podstawie bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji drugiej strony – kredytobiorcy kwotę środków pieniężnych (kwotę kredytu), a kredytobiorca zobowiązuje się zwrócić kwotę wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami. Uprawnienie kredytobiorcy polega na tym, że może domagać się od banku wypłaty kredytu a obowiązek polega na tym, że ma zwrócić wypłaconą mu kwotę wraz z odsetkami. Umowa kredytu jest umową odpłatną, gdyż na kredytobiorcę nakłada obowiązek zapłacenia bankowi odsetek oraz prowizji, które mają charakter wynagrodzenia za korzystanie ze środków pieniężnych banku. Ponadto jest to umowa konsensualna, czyli dochodzi do skutku w wyniku samego uzgodnienia przez strony jej podstawowych postanowień. Przedmiotem kredytu musi być określona kwota pieniężna. W umowie muszą być także określone zasady spłaty sumy kredytu.

Ponadto wskazać należy, iż sporna Umowa została zawarta przed zmianą ustawy Prawo bankowe, dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 roku (Dz.U. z 2011 roku, Nr 165, poz. 984), na mocy której dodano art. 69 ust. 2 pkt 4a UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, umowa kredytu powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu. Ustawa ta wprowadziła także uregulowanie, zawarte w art. 69 ust. 3 zdanie 1 UPrB, zgodnie z którym w przypadku umowy o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo – odsetkowych bezpośrednio w tej walucie oraz dokonać przedterminowej spłaty pełnej lub częściowej kwoty kredytu bezpośrednio w tej walucie.

Powyższe nie stanowi ustawowej definicji kredytu indeksowanego lub denominowanego. Przyjmuje się jednak, że kredyt denominowany lub indeksowany do waluty obcej to kredyt udzielony w złotych polskich, którego kwota jest odnoszona do waluty obcej. Kredyt taki jest kredytem złotowym, z tym, że na skutek denominacji lub indeksacji, saldo kredytu wyrażane jest w walucie obcej, do której kredyt został denominowany lub indeksowany. Kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kredytu bądź w walucie, do której kredyt został denominowany lub indeksowany bądź w walucie polskiej, po przeliczeniu raty wyrażonej w walucie. Wypłata kredytu indeksowanego lub denominowanego do waluty obcej następuje w złotych polskich, zaś operacja z walutą obcą dokonywana jest jedynie „na papierze” dla celów księgowych, do faktycznego przekazania wartości dewizowych nie dochodzi. Do faktycznego obrotu dewizowego dochodzi dopiero wówczas, gdy strony uzgodnią, że spłata kredytu przez kredytobiorcę następować będzie w walucie, do której kredyt indeksowano lub denominowano.

Mając powyższe na uwadze, dokonać należy rozróżnienia pomiędzy kredytem indeksowanym do waluty obcej a kredytem czysto walutowym. W przeciwieństwie do kredytu indeksowanego, kredyt walutowy to kredyt udzielony w innej niż PLN walucie, a zatem również w tej walucie wypłacany i spłacany. W niniejszej sprawie z uwagi na to, iż środki finansowe zostały wypłacone powodom w walucie polskiej oraz Umowa przewidywała, że w takiej też walucie powodowie będą spłacać raty kapitałowo – odsetkowe z całą pewnością należy mówić o kredycie indeksowanym, nie zaś kredycie walutowym.

Przedmiotowa Umowa w § 2 ust. 1 i 2 zdanie 1 przewidywała, że kwota kredytu wynosi 361 000,00 PLN oraz że kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF według Tabeli Kursów Walut Banku obowiązującej w (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Stosownie do § 7 ust. 1 Umowy Kredytobiorca zobowiązał się spłacić kwotę kredytu w CHF, ustaloną zgodnie z § 2 w złotych polskich, z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów Walut (...)SA.

Zgodnie zatem z postanowieniami przedmiotowej Umowy, kredyt był wypłacony w złotych polskich, indeksowany kursem innej waluty – CHF. Natomiast z walutą CHF powiązana była inna stopa referencyjna niż dla PLN, tj. nie WIBOR, lecz LIBOR. Kwota wypłacona powodce w PLN zgodnie z Umową w dniu uruchomienia kredytu miała być przeliczona na CHF według kursu kupna CHF określonego w Tabeli Kursów. Wysokość rat kapitałowo – odsetkowych miała zostać ustalona z zastosowaniem kursu sprzedaży CHF obowiązującego w dniu płatności raty kredytu, zgodnie z Tabelą Kursów.

Zaznaczenia wymaga, że o tym, iż walutą kredytu był PLN świadczy nie tylko kwota kredytu, wskazana jednoznacznie w Umowie w PLN, ale także treść § 2 ust. 2 Umowy, który wskazuje, iż kredyt jest indeksowany do CHF, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem CHF według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy. Oznaczało to, iż najpierw miała być wypłacona kwota w PLN i ta kwota następnie miała być przeliczona zgodnie z kursem CHF, a nie odwrotnie. Na PLN jako na walutę kredytu wskazuje także waluta zabezpieczeń ustanowionych w Umowie np. wartość hipoteki kaucyjnej wyrażona była w PLN – do sumy 613 700,00 PLN (§ 9 ust. 1 pkt 1) Umowy). Zgodnie z art. 68 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (t.j. Dz.U. z 2001 roku, Nr 124, poz. 1361 z późn. zm.) – w brzmieniu obowiązującym na datę zawarcia analizowanej Umowy – hipoteka zabezpiecza jedynie wierzytelności pieniężne i może być wyrażona tylko w oznaczonej sumie pieniężnej. Jeżeli wierzytelność zgodnie z prawem została wyrażona w innym pieniądzu niż pieniądz polski, hipotekę wyraża się

w tym innym pieniądzu. Gdyby zatem wierzytelność – czyli kredyt – była wyrażona w CHF, również hipoteka powinna zostać wyrażona w CHF.

Podkreślić należy, iż zastosowany w Umowie mechanizm indeksacji nie zmieniał kwoty i waluty kredytu, wyrażonej w PLN, a stanowił on jedynie klauzulę przeliczeniową, mocą której strony ustaliły, że zobowiązanie wyrażone w walucie polskiej w dniu uruchomienia kredytu, a zatem z chwilą wykonania zobowiązania Banku do wypłaty kredytu (co nastąpić miało w PLN), miało zostać przeliczone na walutę obcą – na CHF, Kredytobiorca zobowiązany był do dokonania spłaty kredytu – przy czym wysokość rat, uiszczanych w PLN, obliczona miała być według kursu sprzedaży CHF.

Zgodnie z jednolitą linią orzecznictwa Sądu Najwyższego, przed wejściem w życie w/w ustawy z dnia 29 lipca 2011 roku, tzw. „ustawy antyspreadowej”, dopuszczalne było na zasadzie swobody umów zaciągnięcie zobowiązania kredytowego w walucie obcej z równoczesnym zastrzeżeniem, że wypłata i spłata kredytu będzie dokonywana w walucie krajowej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 25 marca 2011 roku, IV CSK 377/10; z dnia 29 kwietnia 2015 roku, V CSK 445/14; z dnia 22 stycznia 2016 roku, I CSK 1049/14; z dnia 27 lutego 2019 roku, II CSK 19/18 oraz z dnia 11 grudnia 2019 roku, V CSK 382/18). Argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zawierania umów o kredyt indeksowany przed wejściem w życie w/w ustawy nowelizującej było właśnie wprowadzenie do ustawy Prawo bankowe przepisu dotyczącego kredytów indeksowanych do waluty innej niż polska. Racjonalny ustawodawca nie wprowadziłby bowiem do porządku prawnego umowy, co do której zachodzą przesłanki do stwierdzenia jej nieważności.

Umowa kredytu indeksowanego, przewidującego spread walutowy, mieściła się zatem w konstrukcji ogólnej umowy kredytu bankowego i stanowiła jej możliwy wariant (art. 353¹ k.c. w związku z art. 69 UPrB).

Mając na uwadze treść wyżej cytowanych postanowień § 2 ust. 1 i 2 Umowy, stwierdzić należało, iż w powyższej Umowie określono kwotę w złotych polskich, która podlegać miała wypłacie Kredytobiorcy, zaś jakiej kwocie w CHF miała odpowiadać ta kwota, miało zostać ustalone w dniu wypłaty kredytu lub transzy. Zauważyć należy, iż powód zainteresowany był otrzymaniem kwoty w złotych polskich i otrzymał kwotę w złotych polskich. Kwota kredytu w złotych polskich w chwili zawierania Umowy była zatem powodom znana. Dodatkowo strony w Umowie ustaliły, że wartość wypłaconej w PLN kwoty (saldo kredytu) zostanie przeliczona do CHF według kursu kupna walut określonego w Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku w chwili uruchomienia kredytu.

W ocenie Sądu, samo wprowadzenie do Umowy postanowienia przewidującego mechanizm indeksacji – z wyżej wskazanych już względów – nie było sprzeczne z treścią art. 69 ust. 1 UPrB, gdyż nie naruszało zasady swobody umów, wyrażonej w art. 353¹ k.c. Natomiast inną kwestią jest sposób określenia przez pozwany Bank mechanizmu indeksacji poprzez odesłanie do kursów walut, ustalanych w Tabelach kursowych, tworzonych przez Bank, o czym będzie mowa w dalszej części uzasadnienia.

I. NIEDOZWOLONE POSTANOWIENIA UMOWNE

Odnosząc się do zarzutów powodów, dotyczących abuzywności kwestionowanych postanowień, zawartych w Umowie i Regulaminie, wskazać należy, iż w ocenie Sądu, postanowienia te, określające sposoby wyliczenia kwoty kredytu podlegającej spłacie i wysokości rat kredytu, stanowią postanowienia niedozwolone, a tym samym nie wiążą powodów. Przy czym, w ocenie Sądu, wyeliminowanie tych postanowień z przedmiotowej Umowy prowadzi w niniejszej sprawie do jej upadku, a więc do jej nieważności.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Wskazać należy, iż regulacja, zawarta w art. 385⁽¹⁾ – 385⁽³⁾ k.c., stanowi implementację dyrektywy 93/13, co rodzi określone konsekwencje dla wykładni tych przepisów. Przede wszystkim musi ona prowadzić do takich rezultatów, które pozwolą urzeczywistnić cele dyrektywy. Sądy krajowe, stosując prawo wewnętrzne, zobowiązane są tak dalece, jak jest to możliwe, by dokonywać jego wykładni w świetle brzmienia i celu tej dyrektywy, tak by osiągnąć przewidziany w niej rezultat, a zatem zastosować się do art. 288 akapit trzeci Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tak m.in. wyrok TSUE C-377/14). Krajowe sądy i trybunały powinny tak wyklądać prawo wewnętrzne, aby w pełni uwzględniało ono nie tylko literę, ale i ducha prawa unijnego (tak E. Łętowska w: System prawa prywatnego T.5 – Zobowiązania część ogólna, Warszawa 2013, s. 30). Stosując zatem art. 385⁽¹⁾ k.c. należy stosować wykładnię przyjazną dla prawa unijnego – w szczególności potwierdzoną orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE” lub „Trybunał Sprawiedliwości”).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie zostały spełnione wszystkie przesłanki, określone w powołanym wyżej art. 385¹ k.c., pozwalające uznać postanowienia łączącej strony Umowy, dotyczące mechanizmu indeksacji, za klauzule abuzywne.

W pierwszej kolejności wskazać należy, iż rozważając abuzywność kwestionowanych postanowień umownych, Sąd miał na uwadze, iż były już one przedmiotem kontroli przez Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który w wyroku z dnia 14 grudnia 2010 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt XVII AmC 426/09, uznał za niedozwolone i zakazał (...) S.A. z siedzibą w W. wykorzystywania w obrocie z konsumentami m.in. postanowień wzorca umowy o następującej treści:

- „Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w (...) w dniu uruchomienia kredytu lub transzy.”,

- „W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty.”.

Na podstawie powyższego prawomocnego wyroku w dniu 15 maja 2012 roku cytowane postanowienia wpisane zostały do rejestru klauzul niedozwolonych, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, pod numerami odpowiednio 3178 i 3179.

Powyższe stanowi argument za uznaniem w niniejszej sprawie kwestionowanych postanowień umownych za klauzule abuzywne (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 roku, w sprawie III CZP 17/15; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 lipca 2021 roku w sprawie I CSKP 222/21, LEX nr 3218438). Wobec wpisania kwestionowanych postanowień umownych do rejestru klauzul niedozwolonych Sąd co do zasady nie mógł odmiennie ocenić określonych postanowień umownych i był zobowiązany do przyjęcia, że postanowienie o takiej treści jako niedozwolone postanowienie umowne spełniały wszystkie określone w przepisach kodeksu cywilnego przesłanki. Nawet zatem przyjęcie, że w sprawie niniejszej powodowie zostaliby prawidłowo pouczeni o ryzyku kursowym, nie mogło prowadzić do wniosku, że kwestionowane postanowienia nie są abuzywne.

Ponadto Sąd miał na uwadze, iż zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 21 września 2023 roku w sprawie C -139/22 Artykuł 3 ust. 1, art. 7 ust. 1 i art. 8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by warunek umowny, który nie był indywidualnie negocjowany, został uznany przez właściwe organy krajowe za nieuczciwy z tego tylko powodu, że jego treść jest równoznaczna z treścią postanowienia wzorca umowy wpisanego do krajowego rejestru klauzul niedozwolonych.

Mając powyżej na uwadze, wobec wpisania kwestionowanych klauzul umownych do rejestru klauzul niedozwolonych na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wydanego w sprawie, w której pozwanym był (...) S.A. oraz wobec wiążącego charakteru tego wyroku – w niniejszej sprawie, celem ustalenia, czy kwestionowane postanowienia stanowią klauzule abuzywne, wystarczające było ustalenie, czy powódowie, zawierając przedmiotową Umowę, działali jako konsumenci oraz czy kwestionowane postanowienia zostały z nimi indywidualnie uzgodnione.

Z dowodów zgromadzonych w sprawie jednoznacznie wynika, że pozwany Bank zawarł przedmiotową Umowę w ramach prowadzonej działalności gospodarczej w zakresie czynności bankowych (art. 43¹ k.c.), natomiast powódowie zawarli ją jako konsumenci (art. 22¹ k.c.). Środki pochodzące z kredytu miały zostać przeznaczone – i faktycznie zostały przeznaczone – na zakup lokalu, służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powodów. Wprawdzie powód W. B. w dacie zawierania Umowy prowadził działalność gospodarczą, jednakże nie wykonywał jej w kredytowanym lokalu a jedynie ją w nim zarejestrował. Żadna część kredytu nie została przeznaczona na tę działalność. W dacie zawarcia Umowy powódka M. B. nie prowadziła działalności gospodarczej, rozpoczęła jej prowadzenie po 2010 roku. Wprawdzie zarejestrowała tę działalność w kredytowanym lokalu, jednak faktycznie jej w nim nie wykonywała.

W powyższych okolicznościach nie sposób zatem uznać, aby pomiędzy działalnością gospodarczą powodów a przedmiotową Umową – której celem było pozyskanie środków pieniężnych na zakup lokalu, służącego zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych powodów – istniał związek. Podkreślić przy tym należy, iż zarejestrowanie w kredytowanej nieruchomości działalności gospodarczej, przy braku jakiegokolwiek dalszego korzystania z tej nieruchomości na potrzeby prowadzenia takiej działalności, nie powoduje utraty statusu konsumenta, albowiem brak jest tu bezpośredniego związku pomiędzy tą działalnością a celem, na który został udzielony kredyt (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie - VI Wydział Cywilny, z dnia 13 kwietnia 2022 roku, VI ACa 458/21). Ponadto dodać także należy, iż dla przyznania podmiotowi statusu konsumenta istotne jest by przesłanki uznania go za konsumenta były spełnione w chwili dokonywania czynności. Późniejsze zmiany przeznaczenia nabytego dobra lub usługi nie powinny z reguły prowadzić do zmiany raz przyjętego ustalenia (tak też Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 09 lutego 2012 roku, w sprawie V ACa 96/12, OSAGd 2012, Nr 2, s. 32). Na podobnym stanowisku, co do chwili dokonywania oceny, stoi (...), wskazując (wyrok z dnia 22 stycznia 2018 roku, w sprawie C-498/16, (...)v. (...), Legalis, pkt 38), że za prawnie relewantny dla dokonania oceny należy uznać moment zawierania umowy, a późniejsze okoliczności, które powodują że umowa nabiera z czasem charakteru gospodarczego lub zawodowego nie mają znaczenia.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż powodom przysługiwał status konsumentów, a więc że uprawnieni są oni do ochrony, przewidzianej w art. 385¹ k.c.

Nie budziło również wątpliwości, że postanowienia przedmiotowej Umowy, dotyczące indeksacji, nie były uzgadniane z powodami indywidualnie przed zawarciem Umowy. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 k.c.). Ciężar dowodu, że dane postanowienie umowne zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 k.c.). Natomiast strona pozwana w niniejszej sprawie nie wykazała, aby powód miał jakikolwiek wpływ na postanowienia umowne dotyczące indeksacji. Samo zaakceptowanie przez powodów kwestionowanych postanowień poprzez podpisanie przedmiotowej Umowy nie oznacza, że postanowienia te zostały z nimi indywidualnie uzgodnione bądź że mieli oni realny wpływ na ich treść.

Kolejno wskazać należy, iż konsekwencje usunięcia z umowy postanowień określających mechanizm indeksacji szczegółowo rozważył TSUE w wyroku z dnia 03 października 2019 roku w sprawie C-260/18. Potwierdzając stanowisko polskiego sądu odsyłającego, Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że po usunięciu uznanego za abuzywne odesłania do kursów kupna i sprzedaży z tabeli kursowej banku niemożliwe jest określenie kursu wymiany, a tym samym wykonanie przedmiotowej umowy, a zatem że skuteczne zakwestionowanie kursów wymiany walut jest równoznaczne z usunięciem postanowień o indeksacji w całości (pkt 24 i 36). Tym samym w świetle przepisów prawa

krajowego utrzymanie umowy bez zawartych w niej warunków nie jest możliwe, co musi prowadzić do jej nieważności, czemu nie sprzeciwia się art. 6 Dyrektywy (pkt. 43). Dzieje się tak w szczególności, gdy – jak w sprawie niniejszej – usunięcie postanowień dotyczących kursów oznacza pośrednio usunięcie z umowy ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją umowy. Skoro warunek ryzyka kursowego jest traktowany jako określający główny przedmiot umowy kredytu (pkt 44), to bez niego utrzymanie obowiązywania umowy nie jest możliwe, gdyż powoduje to zmianę charakteru umowy.

Ponadto w wyroku z dnia 29 kwietnia 2021 roku w sprawie C-19/20 Trybunał Sprawiedliwości wskazał, że skutki stwierdzenia przez sąd istnienia nieuczciwego warunku w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, podlegają przepisom prawa krajowego, przy czym kwestia utrzymania się w mocy takiej umowy powinna być oceniana z urzędu przez sąd krajowy zgodnie z obiektywnym podejściem na podstawie tych przepisów.

Natomiast zgodnie z wyrokiem TSUE z dnia 18 listopada 2021 roku w sprawie C-212/20 w przypadku stwierdzenia przez sąd krajowy nieważności nieuczciwego warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w taki sposób, iż niezgodny z tym artykułem jest przepis prawa krajowego dający sądowi krajowemu możliwość uzupełnienia tej umowy poprzez zmianę treści owego warunku. Gdyby bowiem sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w takich umowach, to takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniałoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez sam brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ nadal mogliby oni dostrzegać korzyść w stosowaniu rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców. TSUE w wyroku tym wskazał, że jedynie w wypadku, gdyby stwierdzenie nieważności nieuczciwego warunku zobowiązywało sąd do unieważnienia umowy w całości, narażając tym samym konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w związku z czym unieważnienie to skutkowałoby niejako ukaraniem konsumenta, sąd krajowy mógłby zastąpić ten warunek przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym. Ponadto TSUE dodał, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 stoi na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidujących, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane przez skutki wynikające również z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów, które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, w przypadku gdy strony umowy wyrażą na to zgodę.

Wobec powyższego, stwierdzić należy, iż niedopuszczalne jest uzupełnienie abuzywnych postanowień umowy przez sąd poprzez zmianę treści tych postanowień, gdyż mogłoby to zagrażać realizacji długoterminowych celów stawianych przez Dyrektywę 93/13 (wyrok TSUE C-19/20 pkt 67 i 68). Jeśli umowa po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków nie może obowiązywać, sąd może – jedynie w celu uniknięcia penalizujących konsumenta konsekwencji – uzupełnić umowę przepisami dyspozytywnymi (wyrok TSUE C-26/13 w sprawie K. pkt 82-85). Niezależnie od wątpliwości co do możliwości zastąpienia kursu Banku kursem średnim NBP, należy zauważyć, że tego rodzaju zabieg nie usunąłby znaczącej nierównowagi między stronami, jaka powstała ze szkodą dla konsumenta na skutek włączenia do umowy warunku ryzyka kursowego.

Ponadto za niedopuszczalnością takiego „uzupełniania” umowy wypowiedział się TSUE w wyroku z dnia 08 września 2022 roku w sprawach połączonych od C#80/21 do C#82/21, w którym wskazał, że artykuł 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, który pociąga za sobą nieważność tej umowy w całości, zastąpić warunek umowy, którego nieważność została stwierdzona, albo wykładnią oświadczenia woli stron w celu uniknięcia unieważnienia tej umowy, albo przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym, nawet jeśli konsument został poinformowany o skutkach nieważności tejże umowy i zaakceptował je.

Zgodnie natomiast z art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Dodać należy, iż dla oceny danego postanowienia na podstawie art. 385¹ k.c. nie ma żadnego znaczenia sposób wykonywania umowy przez strony. W okolicznościach niniejszej sprawy nie podlegało zatem badaniu i nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia, czy pozwany Bank korzystał z możliwości, wynikających ze spornych postanowień umownych, a więc czy ustalane przez niego kursy walut w Tabeli Kursów były zawyżone w stosunku do kursów NBP lub kursów ustalanych przez inne banki. Postanowienie jest niedozwolone, jeśli stwarza dla przedsiębiorcy samą możliwość działania w sposób rażąco naruszający interesy konsumenta. Za rażąco sprzeczne z interesem konsumenta uznać należy już samo skonstruowanie mechanizmu ustalania wartości świadczenia jednostronnie przez Bank, ponieważ mechanizm ten narusza równowagę kontraktową, umożliwiając przedsiębiorcy wpływ na kształtowanie obowiązków umownych konsumenta.

Mając powyższe na uwadze, stwierdzić należało, iż po pierwsze – po wyeliminowaniu z Umowy postanowień abuzywnych (§ 2 ust. 2 i § 7 ust. 1 Umowy oraz § 8 ust. 3 Regulaminu) nie było możliwe uzupełnienie powstałych na skutek tego luk np. średnim kursem NBP. Po drugie – wskazać należy, iż po wyeliminowaniu z Umowy spornych klauzul i niezastąpieniu ich innymi postanowieniami Umowa ta nie mogłaby obowiązywać z niżej podanych względów.

W pierwszej kolejności powtórzyć należy, iż opisywane we wcześniejszej części uzasadnienia klauzule indeksacyjne, stanowią element określający główne świadczenie stron umowy o kredyt indeksowany. Wobec tego, stwierdzić należy, iż usunięcie postanowienia określającego główne świadczenia stron, prowadzi do tego, że pomiędzy stronami brak jest zgody na zawarcie umowy. To prowadzi zaś do wniosku, że na skutek stwierdzenia abuzywności wskazanych postanowień umownych i ich wyeliminowania z Umowy dochodzi do jej upadku.

Kolejno wskazać należy, iż wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy postanowień dotyczących indeksacji, odsyłających do Tabeli Kursów, prowadzi nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również pośrednio do zamknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją. Klauzula dotycząca ryzyka wymiany określa główny przedmiot umowy kredytu indeksowanego. Usunięcie tych postanowień z umowy powoduje, że umowa ta nie może nadal obowiązywać bez tych warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy (por. powołany już wyżej wyrok TSUE w sprawie C-260/18).

Po wyeliminowaniu z umowy o kredyt indeksowany do waluty obcej postanowień dotyczących indeksacji – a więc postanowień wyznaczających naturę tego stosunku zobowiązaniowego – umowę należałoby zatem uznać za nieważną na podstawie art. 353¹ k.c. jako sprzeczną z naturą zobowiązania. Wyeliminowanie z przedmiotowej Umowy klauzul indeksacyjnych doprowadziłoby bowiem do takiego zniekształcenia tego stosunku zobowiązaniowego, że nie odpowiadałby on już jego naturze, której istotą jest wprowadzenie postanowień dotyczących indeksacji, pozwalających na ustalenie salda zadłużenia w walucie obcej a następnie zastosowanie do tak ustalonego salda zadłużenia oprocentowania ustalonego według stawki LIBOR.

Reasumując – stwierdzenie sprzeczności postanowień Umowy, określających mechanizm indeksacji z art. 353¹ k.c. oraz stwierdzenie, że postanowienia te stanowią klauzule abuzywne, prowadzi do upadku całej Umowy.

Wobec powyższego, zbędne okazało się odnoszenie do kolejnych zarzutów powodów, dotyczących nieważności przedmiotowej Umowy. Już bowiem uwzględnienie powyższych zarzutów powodów skutkowało uwzględnieniem ich żądań głównych, opartych na zarzucie nieważności spornej Umowy.

II. ŻĄDANIE USTALENIA NA PODSTAWIE ART. 189 K.P.C.

W ocenie Sądu, powodowie – wbrew zarzutom strony pozwanej – posiadają interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c. w żądaniu ustalenia nieważności przedmiotowej Umowy.

Zgodnie z art. 189 k.p.c. powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przepis art. 189 k.p.c. ma charakter przepisu materialnoprawnego, gdyż stanowi podstawę prawną powództw o ustalenie stosunku prawnego oraz o ustalenie prawa, i to zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. Przedmiotem ustalenia w drodze powództwa przewidzianego w art. 189 k.p.c. mogą być prawa i stosunki prawne, dla ustalenia których właściwa jest droga procesu cywilnego (np. ustalenie nieważności umowy, ugody sądowej, testamentu). Przesłanką merytoryczną powództwa o ustalenie jest interes prawny, rozumiany jako potrzeba ochrony sfery prawnej powoda, którą może uzyskać przez samo ustalenie stosunku prawnego lub prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2011 roku, II CSK 568/10, Lex nr 932343).

Interes prawny istnieje wówczas, gdy zachodzi niepewność stosunku prawnego lub prawa, wynikająca z obecnego lub przewidywanego ich naruszenia lub kwestionowania. Brak interesu zachodzi wtedy, gdy sfera prawna powoda nie została naruszona lub zagrożona, bo jego prawo już zostało naruszone albo powstały określone roszczenia i może osiągnąć pełniejszą ochronę swych praw, bo może dochodzić zobowiązania pozwanego do określonego zachowania - świadczenia lub wykorzystać inne środki ochrony prawnej prowadzące do takiego samego rezultatu. Zasada ta nie ma charakteru bezwzględnego, bo powód nie traci interesu, jeżeli ochrona jego sfery prawnej wymaga wykazania, że stosunek prawny ma inną treść, w szczególności, gdy umowa jest zawarta na długi czas, a wyrok w sprawie o świadczenie za wcześniejszy okres (roszczenia dodatkowe zgłoszone przez powoda) nie usunie niepewności w zakresie wszystkich skutków prawnych mogących wyniknąć z tego stosunku w przyszłości (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 października 2018 roku, I ACa 623/17, Lex nr 2583325).

Sąd orzekający w niniejszym składzie podziela stanowisko wyrażone przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 04 listopada 2020 roku, w sprawie V ACa 300/20, że wniesienie powództwa o zapłatę nie rozstrzygnie w sposób całkowity istniejącego pomiędzy stronami sporu co do związania ich umową kredytową. Będzie bowiem rozstrzygało spór za okresy czasu, które już upłynęły. Natomiast w sposób pełny interesy powodów zabezpieczy ustalenie, czy w istocie strony są związane zawartą umową. Rozstrzygnie bowiem kwestię dla powodów podstawową, czy wiąże ich ze stroną pozwaną umowa kredytowa, czy też nie. Ustalenie nieważności umowy kredytowej da podstawę do dokonania wzajemnych rozliczeń pomiędzy stronami. Przede wszystkim zaś usunie niepewność po stronie powodów, czy mają nadal spłacać raty kredytu.

Zważywszy na powyższe, Sąd uwzględnił żądanie powodów i w pkt I sentencji wyroku ustalił, że umowa o kredyt hipoteczny nr KH/1815/03/2007, sporządzona w dniu 10 kwietnia 2007 roku, jest nieważna.

III. **ŻĄDANIE ZAPŁATY**

Wobec ustalenia, że przedmiotowa Umowa kredytu jest nieważna a więc, że wynikający z niej stosunek prawny nie istnieje, strony powinny zwrócić sobie – zgodnie z teorią dwóch kondykcji – kwoty świadczone na podstawie tejże Umowy (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2021 roku, w sprawie III CZP 11/20 oraz uchwała 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 07 maja 2021 roku w sprawie III CZP 6/21). Przypomnieć należy jedynie, że teoria dwóch kondykcji polega na tym, że każda ze stron ma własne roszczenie o zwrot spełnionego świadczenia: bank o zwrot kwoty wypłaconego nominalnie kredytu, a kredytobiorca o zwrot świadczeń spełnionych na rzecz banku.

Na uwzględnienie zasługiwało zatem żądanie powodów zasądzenia od strony pozwanej na ich rzecz kwot, stanowiących sumę wpłat dokonanych przez nich na rzecz Banku na podstawie przedmiotowej Umowy w okresie wskazanym w pozwie.

Podstawę prawną powyższego żądania powodów stanowiły przepisy art. 405 k.c. i art. 410 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Stosownie do art. 410 § 1 k.c. przepisy

artykułów poprzedzających stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego. Przepis art. 410 § 2 k.c. stanowi zaś, że świadczenie jest nienależne, jeżeli ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia.

Powodowie w niniejszym postępowaniu domagali się zasądzenia od strony pozwanej łącznie na ich rzecz kwoty 354 259,40 zł, podając, że została ona pobrana od nich przez Bank w okresie od 10 kwietnia 2007 roku do 12 maja 2021 roku. Na podstawie dowodów z zaświadczeń Banku oraz Umowy kredytu Sąd ustalił, że suma kwot pobranych od powodów przez Bank w tym okresie wynosiła łącznie 354 254,80 zł, a więc była o 4,60 zł niższa od wskazanej przez powodów.

Wobec powyższego, Sąd w pkt II sentencji wyroku zasądził kwotę 354 354,80 zł od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego. Z dowodów zgromadzonych w sprawie wynika bowiem, że powodowie w chwili zawarcia Umowy, w czasie spłacania powyższych należności oraz w dacie zamknięcia rozprawy w niniejszej sprawie byli małżeństwem, nie zawierali umów majątkowych małżeńskich oraz spłat dokonywali ze środków, pochodzących z majątku wspólnego. Mając to na uwadze, Sąd zasądził w/w kwotę do ich majątku wspólnego.

W pozostałym zakresie w pkt III sentencji wyroku Sąd oddalił powództwo.

IV. ODSETKI USTAWOWE ZA OPÓŹNIENIE

O odsetkach ustawowych za opóźnienie Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § 2 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zgodnie zaś z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania.

Sąd uznał, iż żądanie powodów o zasądzenie na ich rzecz odsetek ustawowych za opóźnienie jest zasadne w całości. Powodowie przed wniesieniem pozwu wezwali Banku do zapłaty kwoty pobranej od nich do sierpnia 2020 roku, dlatego od kwoty 309 368,84 zł Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od następnego dnia po dniu udzielenia przez Bank odpowiedzi na to wezwanie – tj. od 01 kwietnia 2021 roku – do dnia zapłaty. Natomiast co do kwoty, pobranej później, tj. 44 885,96 zł, to odsetki ustawowe za opóźnienie zostały zasądzone od następnego dnia po dniu odebrania przez stronę pozwaną odpisu pozwu, a więc od 04 stycznia 2022 roku, do dnia zapłaty.

V. ZARZUT PRZEDAWNIENTA

Sąd nie podzielił zarzutu strony pozwanej, dotyczącego przedawnienia roszczeń powodów.

Odnośnie żądania ustalenia, wskazać należy, iż przedawnieniu nie ulegają roszczenia niepieniężne o ustalenie, oparte na art. 189 k.p.c. Ponadto dodać należy, iż zgodnie m.in. z wyrokiem TSUE z dnia 10 czerwca 2021 roku w połączonych sprawach C-776/19 do C-782/19 nie ulega przedawnieniu roszczenie konsumenta o stwierdzenie nieuczciwego charakteru warunku znajdującego się w umowie, zawartej między przedsiębiorcą a tym konsumentem.

Odnośnie roszczenia o zapłatę, to w ocenie Sąd w niniejszej sprawie ma do niego zastosowanie ogólny 10 – letni termin przedawnienia roszczeń co do wpłat dokonanych przed dniem 09 lipca 2018 roku (zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2018 roku, poz. 1104) oraz 6-letni termin – co do wpłat dokonanych od 09 lipca 2018 roku. Co do zaś kwestii początku biegu terminu przedawnienia, to w niniejszej sprawie, Sąd – dzieląc argumentację, zawartą w wyroku TSUE z dnia 22 kwietnia 2021 roku w sprawie C-485/19 – uznał, że termin przedawnienia roszczenia powodów o zwrot kwot wpłaconych na podstawie niedozwolonych postanowień umownych – skutkujących nieważnością umowy – a więc o zwrot świadczenia nienależnego, zaczął biec dla powodów nie od chwili dokonania poszczególnych wpłat, lecz od

chwili, kiedy powodowie uświadomili sobie istnienie w Umowie nieuczciwych postanowień umownych, co w niniejszej sprawie nastąpiło – jak zeznali powodowie – ok. 2020 – 2021 roku. Skoro zatem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony maju 2021 roku, to stwierdzić należało, iż roszczenie powodów o zapłatę nie przedawniło się.

VI. ZARZUT NADUŻYCIA PRAWA PODMIOTOWEGO

Sąd nie podzielił także zarzutu strony pozwanej, dotyczącego naruszenia przez powodów art. 5 k.c. Zgodnie z tym przepisem nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. W ocenie Sądu, strona pozwana, która w przedmiotowej Umowie zastosowała postanowienia nieuczciwe, nie może skutecznie czynić powodom zarzutu z tego względu, że dochodzą oni swoich roszczeń w związku ze stosowaniem przez Bank klauzul abuzywnych. Zgodnie bowiem z tzw. „zasadą czystych rąk” na nadużycie prawa podmiotowego przez przeciwnika procesowego, nie może skutecznie powołać się strona, która sama narusza zasady współżycia społecznego.

VII. KOSZTY PROCESU

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., uznając, że powodowie ulegli tylko w nieznacznej części swego żądania, tj. co do części roszczenia o zapłatę. Wobec tego, kosztami postępowania Sąd w całości obciążył stronę pozwaną. Na zasądzoną od strony pozwanej na rzecz powodów do ich majątku wspólnego kwotę 11 834 zł składały się: kwota 1 000 zł tytułem opłaty sądowej od pozwu, kwota 10 800 zł tytułem wynagrodzenia pełnomocnika procesowego powodów, będącego adwokatem (ustalone zgodnie z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 roku, Dz.U. z 2015 roku, poz. 1800) oraz kwota 34 zł tytułem opłat skarbowych od pełnomocnictw. Na podstawie art. 98 § 11 k.p.c. od zasądzonych kosztów procesu Sąd zasądził również odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt IV wyroku).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

Warszawa, dnia 09 maja 2024 roku.